

Samen Politiek Actief

Artikel 43 vragen SPA inzake Het Groene Net (HGN)

dd 18 december 2018

Kenmerk SPA/2018/43/10

Geacht College,

Na de themasessie over HGN op 8 maart 2018 werd de Raad opgeschrikt door het persbericht van 28 september 2018 waarin aangekondigd werd dat het Limbrichterveld op korte termijn aardgasvrij gemaakt zou gaan worden mits het Rijk met subsidie over de brug kwam.

SPA is groot voorstander van verduurzaming van de samenleving en daarom in principe voorstander van projecten voor energiebesparing en/of beperking van de CO₂uitstoot.

Wij zijn geen tegenstander van warmtenetten maar zijn van mening dat er volledige en juiste informatie moet worden verstrekt zowel over positieve als over negatieve aspecten.

Wij vinden het vreemd dat de Raad niet is meegenomen in de voorliggende plannen in de negen maanden sinds de themasessie noch in de drie maanden sinds het persbericht.

Daarom dat wij enkele politieke en deels technische vragen hebben.

Vraag 1 Graag willen wij op korte termijn ALLE onderliggende informatie over de ontwikkelingen rond HGN in 2018 en de plannen voor 2019 en verder ontvangen.

Enkele weken geleden werd SPA benaderd door inwoners van Thienbunder die al ruim twee jaar corresponderen met ZoWonen en HGN omtrent zeer hoge energierekeningen ten gevolge van aansluiting van hun nieuwbouwwoning op HGN.

Reeds tijdens het gesprek werd mij uit een in opdracht van ZoWonen door een onafhankelijk extern bureau gemaakt rapport '*Analyse energiegebruik woning <adres>*' duidelijk dat het nodig is dat de politiek zich met de gang van zaken gaat bemoeien, mede om te voorkomen dat mensen in het Limbrichterveld met soortgelijke problemen te maken krijgen.

Daarom heb ik me in de weken daarna zeer intensief verdiept in warmtenetten en de berekening van de kosten die de afnemers (bewoners) in rekening worden gebracht.

Mijn conclusie is dat het tijd is de alarmbel te luiden.

Bijlage-1 bevat teksten overgenomen uit het genoemde rapport.

De woningen blijken al bij de bouw in 2014 niet te voldoen aan de toen geldende wettelijke EPC-norm (die iets meer dan een maand na oplevering van EPC=0,6 naar EPC=0,4 daalde !).

Uitsluitend vanwege de aansluiting op HGN en verdiscontering van een 'EPC-korting' voldoen de woningen formeel ondanks dat ze energetisch slechts aan de in 2006 geldende EPC-norm voldoen.

Mijn conclusie is dat de bewoners een rad voor de ogen is gedraaid aangezien de woningen in de markt zijn gezet als energiezuinig waardoor de bewoners lagere energiekosten zouden hebben.

De praktijk is dat de bewoners 50% MEER energie verbruiken dan voorgespiegeld, iets dergelijks moet in het Limbrichterveld voorkomen worden.

De oorzaak is volgens SPA tweeledig:

- 1) Het besparen op bouwtechnische maatregelen met gevolg dat er gebouwd werd op EPC=0,72 (die nadien tot EPC=0,81 gecorrigeerd moest worden vanwege foutief uitgevoerde berekeningen).
- 2) Het extreem hoge rendement van 278% dat voor HGN wordt gehanteerd en het mogelijk maakt dat er formeel aan de regelgeving wordt voldaan.

Een woning heeft een bepaalde hoeveelheid energie nodig om op de gewenste temperatuur te blijven ongeacht of die energie wordt opgewekt uit gas, elektriciteit of biomassa(/HGN).

Vraag 2 Is het College met SPA van mening dat er aanvullende maatregelen (b.v. extra isolatie) moeten worden genomen waardoor de woningen in Thienbunder energetisch alsnog voldoen aan de EPC=0,6 norm (dus exclusief 'EPC-korting' vanwege aansluiting op HGN)?

Gisteren werd tijdens de voorlichtingsbijeenkomst in het Limbrichterveld aangegeven dat de woningen geïsoleerd zouden worden alvorens aangesloten te worden op HGN en dat de van het Rijk verkregen subsidie voor een groot deel daarvoor zou worden ingezet. Er werd niet gesproken over de noodzaak van goede ventilatie en daarvoor benodigde werkzaamheden en apparatuur.

Vraag 3 Tot welke Energie-Index worden de woningen geïsoleerd (dus exclusief 'EPC-korting' vanwege aansluiting op HGN) en worden benodigde ventilatievoorzieningen ook gesubsidieerd?

De duurzaamheid van het gehele warmtenet wordt uitgedrukt in een equivalent opwekkingsrendement (EOR). Het EOR geeft aan hoeveel fossiele energie er nodig is in het gehele proces om uiteindelijk warmte aan de afnemer te kunnen geven. Dit rendement wordt bepaald door alle bijdragen aan energiegebruik en -verlies van het net te berekenen; zowel de opwek van warmte, verlies van warmte tijdens het transport, eventueel tussentijds bijstoken van de temperatuur, als de daadwerkelijk geleverde warmte aan woningen.¹

Gebleken is dat opgegeven rendementen voor stadsverwarming zelden worden gerealiseerd. Zo bleek in de gemeente Utrecht, met het [oudste warmtenet van Nederland](#) waarop 51000 woningen en 2000 gebouwen zijn aangesloten, dat de warmteleverancier (Eneco) slechts een rendement van 125% i.p.v. de opgegeven 177,5% haalde.

Projectontwikkelaars mogen in Utrecht nog slechts rekening houden met een rendement van 110%. Voor de nieuwgebouwde biomassa-energie-centrale die in 2019 in bedrijf gaat mag slechts een rendement van 150-160% gehanteerd worden. Voor de oude BES wordt 278% gehanteerd, De gemeente draagt verantwoordelijkheid dat het bedrijf HGN met reële waarden rekent.

Vraag 4 Graag ontvangen wij van u een recent rapport waaruit op basis van metingen blijkt dat het rendement dat voor HGN wordt gehanteerd ook in praktijk wordt gerealiseerd.

Warmtenetten, en zeker ook HGN, schermen met de Warmtewet waarin de consument beschermd wordt tegen hoge tarieven van het monopolistisch bedrijven van het warmtenet.

Het zogenoemde NMDA-principe (Niet Meer Dan Anders) zou afnemers moeten beschermen tegen te hoge tarieven. De prijs van warmte is daarbij gekoppeld aan de (stijgende) gasprijs. Door heel Nederland zijn er echter veel klachten over de hoge kosten die afnemers (bewoners) in rekening worden gebracht. De uitzending van [Radar op 11 september 2017](#) toonde dat afnemers van HGN reeds veel meer betalen dan wanneer zij op gas aangesloten zouden zijn, gemiddeld zo'n € 244 per jaar. Ook de uitzending van TV-Oost [Warmtenetten in Overijssel, mensen betalen veel te veel](#) is helder.

Voor 2018 berekende energievergelijker Easyswitch desgevraagd dat HGN bij levering van 35 GJ (= gemiddeld verbruik per woning) €309,29 duurder is dan bij levering van gas.

Aansluiting op HGN heeft tot gevolg dat er additionele kosten op de bewoners afkomen die het jaarlijkse vastrecht op de gasaansluiting ver overstijgen.

Naast de door de ACM voor 2018 op €1037,78 gelimiteerde (eenmalige) aansluitkosten zal er elektrische (inductie) apparatuur en bijbehorende pannen en ketels moeten worden aangeschaft.

¹ Aedes, Aansluiting op warmtenetten handreiking, pag 13/57, april 2018

Huurders zullen als gevolg van aansluiting op HGN meer huur moeten betalen omdat hun woning VANWEGE aansluiting op HGN formeel een lagere Energie Index krijgt.

Vraag 5 Is het College het met SPA eens dat de tarieven van HGN significant (minimaal 30%) verlaagd moeten worden teneinde voor bewoners concurrerend te worden met de gasprijs?

Niet alleen bedrijven maar ook bewoners hebben recht op een behoorlijk investeringsrendement. Bij zonnepanelen wordt daarvoor vaak de terugverdientijd als criterium gehanteerd waarbij een periode van tot 9 jaar als 'redelijk' wordt gezien.

Er werd gisteren aangegeven dat mensen uit het Limbrichterveld gratis een transitiecan kunnen laten uitvoeren en dat daarbij alternatieven naast elkaar gezet zullen worden.

Vraag 6 Worden bij deze alternatieven de indirecte kosten voor de bewoners (zowel incidenteel als structureel) in de berekeningen meegenomen en worden er terugverdientijden of andere rendementen van de investering van de bewoners berekend?

*'Onder invloed van allerlei ontwikkelingen wordt verwacht dat de industriële warmtevraag de komende jaren zal dalen en verder zal verschuiven van hoge temperatuur (HT) naar lage temperatuurwarmte (LT).'*²

Onderkend wordt dat dan het gevaar van legionellabesmetting op de loer ligt. Als oplossing daarvoor ziet men dat er dan bij de afnemers (bewoners) tot hoge temperatuur verwarmd wordt. De apparaatkosten zullen ongetwijfeld aan de bewoners worden doorgerekend.

Momenteel benut HGN in feite alleen de warmte afkomstig van BES maar men promoot het gebruik van restwarmte van Chemelot als toekomstige duurzame ontwikkeling.

SPA is groot voorstander van het nuttig gebruiken van restwarmte van Chemelot, maar dit betreft het opwaarderen van een afvalstroom tot een product, iets wat de Staatsmijnen, DSM en Chemelot al vele malen gedaan hebben. Dat maakt de opwekking van die warmte echter niet tot 'duurzaam'.

De definitie van de BBV-beleidsindicator 'Hernieuwbare elektriciteit' is daar ook heel expliciet over: *'Hernieuwbare elektriciteit: elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa'*³.

Daardoor telt het BES-deel van HGN wel mee en het Chemelot-deel niet mee in die BBV-indicator. Dit is ook in overeenstemming met *'Het gebruik van restwarmte van industrie telt niet mee als duurzame energie of als finale energiebesparing en draagt daarmee niet bij aan de doelen van het Energieakkoord.'*⁴ Het gemeentebestuur dient zich dit volgens SPA goed te realiseren.

SPA ziet het nuttig gebruiken van restwarmte van Chemelot als een energiebesparingsproject. Momenteel wordt de betreffende warmte echter geloosd, iets waarvoor Chemelot CO2-certificaten moet inzetten. Teneinde de middels benutting van de restwarmte bereikte CO2-reductie daadwerkelijk te realiseren is het echter wel nodig dat de door Chemelot hiervoor ingezette CO2-certificaten uit de markt gehaald worden. Gebeurt dat niet dan zullen deze (al dan niet verkocht) hier of elders gebruikt worden om CO2-uitstoot te genereren. Op die wijze schieten we niks op en vallen ook gemeentelijke investeringen in HGN niet te verantwoorden.

Vraag 7 Is het College het met SPA eens dat er CO2-certificaten uit de markt moeten worden gehaald ten gevolge van benutting van de restwarmte van Chemelot?

Jack Renet
Raadslid SPA

² [PBL, Toekomstbeeld klimaatneutrale warmtenetten in Nederland, pag 52/80, 2017](#)

³ Programmabegroting 2019, pag 105/217

⁴ [CE Delft, Weg van het gas, pag 120/127, mei 2018](#)

Bijlage-1 Praktijk : nieuwbouwwoning Thienbunder

- a) Bij de bouw in 2014 gold EPCnorm=0,6
- b) Berekend energiegebruik 27 GJ per jaar
- c) Woning ontworpen en gebouwd met EPC=0,72 --> architect geeft in het rapport aan 'woning voldoet niet aan de norm'
- d) Vanwege aansluiting op HGN wordt de EPC wettelijk gecorrigeerd tot 0,4
- e) De bewoners schrikken enorm van de rekening over 2015 (en deel 2014) en klagen bij ZoWonen en HGN
- f) ZoWonen laat in 2016 een extern bureau een 'Analyse Energiegebruik' van de woning opstellen
- g) Er blijken fouten te zijn gemaakt bij de berekening van de EPC van de woning(en)
 - a. Fout 1 --> EPC=0,72 moet gecorrigeerd worden tot EPC=0,79
 - b. Fout-2 --> EPC=0,79 moet gecorrigeerd worden tot EPC=0,80
 - c. Fout-3 (oriëntatie woning) --> EPC=0,80 moet gecorrigeerd worden tot EPC=0,81
 - d. Extra energiegebruik hierdoor is 12,4 GJ per jaar
- h) Bouwkwaliiteit : Luchtdichtheid van de woning slechter dan berekend
 - a. Fout-4 --> EPC=0,81 moet gecorrigeerd worden tot EPC=0,83
 - b. Extra energiegebruik hierdoor is 1,3 GJ per jaar

Conclusies:

- 45% van het verhoogde energiegebruik is toe te wijzen aan het feit dat de woning een aansluiting heeft op HGN en dit uitgangspunt in de EPC-berekening als basis heeft gediend voor het vaststellen van de benodigde bouwkundige en installatietechnische energiebesparende maatregelen op woningniveau, om aan de wettelijk voorgeschreven EPC-waarde van 0,6 te kunnen voldoen.
- In formele zin voldoet de woning aan de EPC-norm
- In praktische zin voldoet de woning slechts aan de bouwkundige eisen van 2006 !!
- Energetisch gezien treedt een substantieel hogere energievraag op, waardoor gesteld kan worden dat de energiezuinigheid en de duurzaamheid van de toepassing discutabel zijn.
- Aan de afnemerszijde is tegen gevolge van de 'regelgeving' rekening te houden met een aanzienlijke hogere energievraag die niet gecompenseerd wordt door een vergelijkbaar lagere tariefstelling.
- Totale energieverbruik is niet 27 maar 40,7 GJ per jaar --> extra kosten $13,7 * € 24,00 = € 328,80$ (tarief 2018)

Opmerking:

- Formeel gezien heeft de woning een EPC=0,81 en voldoet daarom niet aan de voorwaarden om de correctie voor HGN te mogen benutten.

Gevolg:

- Bewoners hebben een woning met EPC=0,83 en geen woning conform de wettelijke norm van EPC=0,6
- Bewoners werd voorgehouden dat zij een woning met EPC=0,4 betrokken
- Bewoners gebruiken meer energie om de woning te verwarmen dan hun werd voorgehouden
- In plaats van de beloofde energie- en kostenbesparing betalen zij flink extra

Betekenis hiervan voor het HGN-project in Limbrichterveld

- a) Aansluiting van woningen op HGN maakt die woningen NIET energiezuiniger
- b) De EPC-waarde (Energie Index) van de woning wordt conform wettelijke regels verlaagd waardoor de woning officieel energiezuiniger is, met gevolg dat de bewoners meer huur moeten gaan betalen
- c) De bewoners moeten flink investeren
- d) De bewoners gaan MEER betalen voor hun warmte
- e) De bewoners kunnen niet meer overstappen naar een andere warmteleverancier